

U ovom broju možete pročitati:

- **Transformacija RTV: Protesti na neviđeno**
- **Porez na grafičke proizvode: Novinari ignorišu oporezivanje novina?!**
- **Medijski rezultati beogradske »plišane revolucije«:Mediji otvorenih vrata**
- **Predizborna situacija na elektronskim medijima u Albaniji: Prve TV debate u Albaniji**
- **Vijesti**
- **Pismo urednika: Novi, online žurnal o medijima u jugoistočnoj Evropi!**
- **Dodatak: Obaveza iz Sarajeva**

Svake druge sedmice
priprema agencija *SAFAX*,
Sarajevo
<http://www.mediaplan.ba>

Novosti o medijima

◆ **Novinarstvo i demokratija**

◆ **Mediji u tranziciji**

Broj 69, Serija I

Sarajevo, 12. oktobar 2000.

T r a n s f o r m a c i j a R T V

Protesti na neviđeno

Priča o rekonstrukciji sistema javne radio – televizije u BiH još nije završena. «Novosti o medijima» su ispale naivne kada su, objavljujući dosije o višegodišnjim pokušajima da se uspostavi samoodrživa i profesionalna javna rtv, najavile da će konačna odluka biti donesena do polovine septembra (vidi «Novosti» broj 66. od 31. augusta). Prema posljednjoj izjavi portparola OHR-a Olega Milišića, objavljenoj u «Večernjim novinama» 11. oktobra, «...odluka Visokog predstavnika o FTV (federalnoj televiziji) može se očekivati narednih dana». No glavni problem nije toliko u stalnom prolongiranju odluke, koliko u totalnom raspadu komunikacijskog sistema u kome se našla ova odluka.

Prvo su još ljetos raznim kanalima počele da cure informacije i spekulacije oko toga šta će biti u odluci kojom treba da se uspostavi javni servis na nivou cijele BiH i konačno etablira federalna tv, koja još uvijek postoji samo na papiru, u odluci Visokog predstavnika od jula prošle godine. Zatim su sa RTV BiH počele dolaziti kontradiktorne vijesti o ostavkama, smjenama, razrješenjima, novim postavljenjima. Ni dobrim poznavaočima stanja u ovoj kući nije bilo jasno šta se ustvari događa. Krana konfuzije bila je najava, zatim i odluka tri (nacionalna) predstavnika u Predsjedništvu BiH da traže neopozivu ostavku Osnivačkog odbora Javnog servisa, međunarodnog supervizora Tadeja Labernika i međunarodnog agenta za podjelu imovine Johna Shearera «zbog neučinkovitog i netransparentnog rada» (prema zvaničnoj izjavi Mirze Hajrića,

savjetnika člana Predsjedništva A. Izetbegovića.). U raznim varijantama kasnije se čulo da su članovi Predsjedništva nezadovoljni prolongiranjem rokova, odstupanjem od slova Memoranduma o ustroju javne RTV i velikih ovlašćenja koja će «izgleda» u njoj dobiti imenovani predstavnik međunarodne zajednice. Nije isključeno da su neke primjedbe upućene Visokom predstavniku opravdane, ali članovi Predsjedništva BiH imaju najmanje moralnog prava da traži ostavke zbog prolongiranja rokova, jer su upravo njihove političke partije i vlasti koje oni kontrolišu bile godinama (ne mjesecima i danima) kočničari i pasivni posmatrači ovog procesa. Memorandum čak nije ni potpisao bivši srpski predstavnik u Predsjedništvu Momčilo Krajišnik, danas u pritvoru Haškog suda. U oči je palo da su se sva tri člana Predsjedništva naglo usaglasila oko osude međunarodne zajednice, jer najavljena odluka očito nije u skladu ni sa jednim od njihovih pojedinačnih (uglavnom dijametralno različitih) pogleda na budućnost javne radio – televizije.

Reakcijama na najavljenu odluku su se kasnije pridružili i neki članovi Vijeća federalne RTV, zatim političke stranke, a epilog svega je mnoštvo raznoraznih informacija koje su se pojavile u medijima. Novinari su prvo zasuti brojnim saopštenjima u kojima se kritikuje i osporava odluka, a da pri tome ni oni ni javnost ne znaju šta u odluci piše. Zatim su mediji krenuli u potragu za informacijama i još više se zapetljali u mnoštvu poluinformacija, različitih kontroverzi pa i demantija koje su spremno objavljivali a da nisu ni saopštili informaciju koja je prouzrokovala demanti.

Bilo bi najmanje pravedno optužiti samo medije što u ovom slučaju nisu bili profesionalni. Odgovornost za zbunjivanje i frustriranje javnosti nose svi koji su se našli u ovom kolu – počev od kreatora i budućih implementatora ove odluke, pa do ljudi koji sada vode rtv kuće i političara koji su godinama blokirali svaki koncept reorganizacije rtv sistema, a danas udaraju pljuske onima koji ga vode.

Odluka kojom će se uspostaviti javni sistem radio - difuzije u Bosni i Hercegovini je vrlo važan korak u profesionalizaciji medija i ostvarivanju duha Dejtonskog sporazuma. Njen autoritet je naravno sadržan u autoritetu međunarodne zajednice, ali i transparentnosti i dobroj kooperaciji svih faktora koji treba da je implementiraju. (Z.U.)

Porez na grafičke proizvode

Novinari ignorišu oporezivanje novina?!

Paket izmjena poreske regulative, koji je nedavno usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Vlade FBiH, obuhvatao je i odluku o povećanju poreske stope na grafičke proizvode. Grafički proizvodi između ostalog podrazumijevaju novine, časopise i knjige.

Novosti o medijima- na jednom mjestu o aktuelnim medijskim događanjima u Bosni i Hercegovini
Izlazi svakog drugog ponedjeljka na engleskom i bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku. Tekstovi domaćih autora objavljuju se na jeziku kojim se autor služi.

Izdaje: **Media plan** i novinska agencija **Safax**

Urednik: Zoran Udovičić

Redakcija u Sarajevu:
Patriotske lige 30/III, Sarajevo;
Tel/fax:+387 71 (33) 213 078, 206 542
E-mail: safax-mp@bih.net.ba

Kancelarija u Banja Luci – SOS –
otvoreni telefon za novinare:
Tel/fax: +387 51 307 470

<http://www.mediaplan.ba>

**PREŠTAMPAVANJE DOZVOLJENO
UZ NAZNAKU AGENCIJE I AUTORA**
© 2000 Media plan institut

**Vlada Republike Francuske podržava
izdavanje ovog servisa**

Prema novim zakonskim propisima, porez na novine i knjige je skočio sa 0% na 12%. Do tada primjenjivana, nulta poreska stopa bila je rezultat preporuke Ministrastva obrazovanja, nauke, kulture i sporta FBiH. Prema informacijama iz Ministarstva obrazovanja FBiH, ovi novi propisi o povećanju poreza su dio promjena u cjelokupnoj poreskoj politici, koje je inicirao MMF a u svrhu izjednačavanja poreskih stopa u RS i FBiH. Ministarstvo ističe da nikada nije bila posebna namjera ni MMF-a niti Ministarstva da se insistira na povećanju poresza na grafičke proizvode, ali je do povećanja došlo jer je poreska stopa na ove proizvode u RS oduvijek iznosila 12%. Ono što ostaje nejasno jeste zašto izmjene nisu od samog početka imale za cilj da ovu vrstu poreza ujednačavanjem umanje, radije nego uvećaju.

Kako god bilo, uslijedile su reakcije, razni oficijelni i neoficijelni protesti i negodovanja kulturnih i obrazovnih institucija, te intelektualnih krugova iz Federacije BiH. Konačni rezultat ovih i drugih reagovanja je zahtjev Federalnog ministarstva obrazovanja da se izmijeni novousvojena poreska regulativa, odnosno da se poreske stope na grafičke proizvode vrate na prethodni nivo. Ovaj je zahtjev trenutno u proceduri za koju se očekuje da će trajati oko dva mjeseca. Do tada je na snazi novousvojeni paket poreskih mjera.

Zanimljivo je ipak da se sve ovo nije odvijalo 'pred očima javnosti' – naprotiv. Informacije o izmjenama poreskih stopa uopšte su se povlačile po marginama dnevnih novina. Reagovanja na povećanje poreza na grafičke proizvode su, opet, bila ograničena na stidljive priloge u rubrikama o kulturi, nauci i umjetnosti. Novine su zapravo ovo pitanje tretirale kao nebitnu i nezanimljivu vijest. Niti u jednom tekstu se nije pojavila ozbiljna komparativna analiza koja bi čitaocima pokazala gdje zapravo BiH, u ovom slučaju jedan njen entitet, stoji u Evropi po pitanju poreza na proizvode kulturne industrije. Oni koji su protestovali najčešće nisu ni znali kolika je ta poreska stopa protiv koje zapravo protestuju – pominjala se cifra od 24%.

Dalje, vijest o povećanju poreskih stopa uopšte nije kontekstualizovana. Tako domaći čitaoci dnevnih novina ne znaju da najveći porez na dnevne i periodične novine plaćaju Austrijanci (10%), a da većina zapadnih zemalja – kao što su Velika Britanija, Švedska, Italija i druge – uopšte nije oporezovala dnevne i periodične novine. Uzme li se kao opravdanje činjenica da su u pitanju tzv. bogate zemlje, problem postaje opravdavanje visoke poreske stope na knjige. Naime, u nekim od zemalja u tranziciji porez na knjige je manji od 10% (Slovačka 6%, Slovenija 5%, Češka 5%), a u određenom broju njih knjige uopšte ne podliježu oporezivanju: Litvanija, Poljska, Rusija i dr. Ekstremne poreske stope na knjige na snazi su samo u Bugarskoj (22%), Danskoj (25%), Švedskoj (25%) i Ukrajini (20%). Uz to, novinari se nisu upuštali ni u analizu mogućih posljedica po vlastitu profesiju i izdavaštvo uopšte. Na primjer, u situaciji oporezivanja knjiga, uvoznici knjiga dolaze u bolju poziciju nego izdavači i izvoznici, jer su uvezene knjige oslobođene carina i poreza za razliku od knjiga koje se plasiraju na domaće tržište ili se izvoze.

Dakle, povećanje poreza na grafičke proizvode – ostalo ono na snazi ili se pak ukinulo – dosta govori ne samo o zakonodavcima ili zakonotvorcima, već i novinarima koji marginalizuju ili površno tretiraju problem poreza na vlastite proizvode. Uz takvo pomanjkanje pravovremenih i tačnih informacija, iluzorno je bilo i očekivati ikakvu reakciju cjelokupne javnosti, izuzimajući već pomenute 'intelektualne krugove', ma šta se pod tim podrazumijevalo. Tako je, dakle, prošla 'javna' debata o problemu koji u velikom broju demokratskih zemalja itekako utiče čak i na rezultate izbora. (NAPOMENA: Podaci o poreskim stopama u Evropi datiraju iz 1997. godine, a preuzeti su iz materijala pripremljenog za ministarsku konferenciju u Frankfurtu, 16. i 17. oktobra 2000., pod nazivom: 'Vrijeme izbora: ka demokratskoj politici razvoja knjige i elektronskog izdavaštva', str. 49 – 50.) (Svjetlana Nedimović)

Mediji otvorenih vrata

Smena vlasti u Beogradu i kratkotrajna ulična revolucija, snagom oluje, u samo jednoj noći iz korena su promenili medijsku sliku Srbije. Posle više od deset godina, u rano jutro 6. oktobra, u gradu u kojem se još uvek osećao teški miris prethodne večeri ispaljenog suzavca, uz zaglušujuću buku automobilskih sirena slavljenika, ljudi su se bukvalno otimali o primerke »Večernjih novosti« i »Politike« na čijim su stranama dominirali tekstovi »Narod pobedio«, »Prvi dan slobode«, »Koštunicu priznaje ceo svet« i slični. Iako pripremana organizovanjem štrajkova i delimičnim obustavama rada, promena u Miloševićевой diktaturi odanim medijima, delovala je šokantno i uz masovnu predaju policijskih snaga predstavljala nesumnjivo najvažniju činjenicu utvrđivanja i stabilizovanja pozicija nove vlasti i jedan od najvidljivijih znakova skretanja nove Srbije na put demokratije.

U noći obračuna mediji su »padali« jedan za drugim. Osvojivši Saveznu skupštinu, demonstranti su odmah krenuli ka zgradi državne televizije znajući da će pad RTS najjasnije označiti pad režima. Bitka za televiziju faktički je rešena bukvalnim ulaskom građevinskog bagera koji se prethodno razvalivši zid našao u holu zgrade. Ostavljeni bez zaštite odlaskom preplašene policije, zgranuti urednici i novinari omraženog RTS našli su se licem u lice sa razjarenim demonstrantima. Izloženi njihovom deset godina sakupljanom besu glavni urednik televizije Dragoljub Milanović, urednik informativnog programa Milorad Komrakov i nekolicina najeksponiranijih novinara tokom desetogodišnje Miloševićeve karijere preživeli su pravi neobuzdani linč mase, i samo čudom spasli svoje živote. Istovremeno, sva tri programa RTS prestala su da emituju program, a na ekranima je narednih nekoliko sati, do pojave telopa sa natpisom »ovo je slobodna RTS« trajao mrak. Odmah potom, glavom bez obzira, kroz podrum, tajne prolaze i prozore pobjegli su i urednici drugih režimskih glasila – »Politike«, »Večernjih novosti«, »Borbe«, Radio Beograda, Studija B... Nekoliko dramatičnih sati tokom večeri 5. oktobra 2000. godine u Srbiji mediji su bili potpuno slobodni. U najbukvalnijem smislu te reči.

Po uspostavljanju kakvih-takvih tehničkih mogućnosti za normalno emitovanje programa sva tri kanala RTS pokrenuli su nekadašnji novinari te kuće otpušteni u raznim fazama čistih Miloševićevih čistki. Prvi gosti improviziranog televizijskog studija bili su čelnici pobedničke koalicije – Demokratske opozicije Srbije i naravno sam novi predsednik Koštunica. I narednih nekoliko dana program je nastavljen u sličnom maniru, uz mnogo grešaka, pre svega tehničke, ali i uređivačke prirode. Gotovo iste okolnosti vladaju i na preostalim elektronskim medijima u kojima emitovanje filmova i muzičkih spotova prekidaju česta izdanja uglavnom profesionalno uređenih vesti ili razgovori sa aktuelnim političkim ličnostima ili ljudima iz kulture i javnog života koji godinama nisu imali pristup televizijama.

Trenutno prestrojavanje obavljeno je i u državnoj novinskoj agenciji Tanjug koja je, posle mnogo godina propagandnog rada, počela profesionalno da se bavi novinarskim poslom. Redakcija nezavisnog beogradskog radija B92 vratila se u svoje prostorije i svoju uobičajenu radio frekvenciju iz kojih su isterani odmah po početku Nato bombardovanja. Istovremeno je pokrenuta i dugo planirana televizija Asocijacije nezavisnih elektronskih medija (ANEM) koja emituje programe nezavisnih produkcijskih kuća. Prestala su i sva ometanja druge nezavisne radio stanice koja je radila svih proteklih godina – Radio Indeksa. Lokalne TV i radio stanice nemaju nikakvih problema u emitovanju programa.

Uređivačku politiku iz korena su promenili i tradicionalno režimski listovi – »Politika«, »Večernje novosti«, »Politika ekspres«, novosadski »Dnevnik« i čuvena »crvena Borba« pa su na ovaj način već par godina nezavisni »Blic« i »Glas Javnosti« i »Danas« , kako izgleda, dobili

buduću ozbiljnu konkurenciju. U ovom trenutku u Srbiji se štampa ravno sedam dnevnih listova, uglavnom istovetnog sadržaja i potpuno identične političke orijentacije.

Skupština Srbije koja se nalazi pred raspuštanjem, po hitnom postupku ukinula je 9. oktobra čuveni srpski zakon o informisanju.

Naravno, niti se može reći da je takva medijska situacija u Srbiji dobra niti da je na ovaj način »oslobađanje« medija završeno. Štaviše, uz propuste i za sada razumljiv navijački stav glavnih medija, u gotovo svim bivšim državnim glasilima sasvim su nerešeni vlasnički status i uređivačka hijerarhija i subordinacija. U ovom času »Politiku« uređuje bivši »štrajkački odbor« koji se u impresumu predstavlja kao »novinari Politike«, »Večernje novosti« »uređivački kolegijum« dok je na RTS pravo odlučivanja na sebe preuzeo koordinacioni tim sačinjen od nekoliko bivših urednika te televizijske kuće. Za očekivati je da se narednih dana uređivački timovi konsoliduju pa čak i to da se u tako bogatoj ponudi štampe radija i televizije pronađu i drugačije uređivačke pozicije, ali će u mnogim medijskim kućama neuporedivo veći posao predstavljati definisanje vlasničkih odnosa. Ovo je pitanje utoliko veće ako se ima u vidu da su najvažniji mediji formalno vlasništvo savezne i Republičke skupštine koje u ovom trenutku ili ne postoje ili postoje samo formalno.

Drugim rečima, najdramatičniji posao vezan za medije i oblast informisanja je završen. Predstoji onaj drugi, ne manje važan, koji podrazumeva vreme, mukotrpan rad i hladnu i mudru glavu. (Vladan Radosavljević, Media centar Beograd)

Predizborna situacija na elektronskim medijima u Albaniji

Prve TV debate u Albaniji

Bilo je to po prvi put u Albaniji da je veliki broj medija ponudio glasačima širok spektar informacija u jednoj izbornoj kampanji. Unutar zemlje, uoči izbora koji su održani 1. oktobra, održana je 21 televizijska debata među kandidatima. Više od pola ih je održano na javnoj televiziji, a ostatak na privatnim lokalnim televizijama.

„TV Teuta” je jedna od prvootvorenih privatnih tv stanica u Albaniji. Smještena je u Duresu, drugom po veličini gradu u zemlji, udaljenom manje od 40 kilometara jugozapadno od Tirane, sa signalom koji dopire do većeg dijela centralne Albanije. Na televizijskoj debati koju je organizovala „TV Teuta” učestvovalo je 5 od 7 kandidata za opštinu ovoga grada. Za stanicu sa limitiranim tehničkim kapacitetima ovo je bio izazov. „Mi smo se usudili i uspješno smo se suočili sa debatom” – rekao je Bashkim Hoxha, generalni menadžer „TV Teuta”. „Istovremeno bio je to i profesionalni trening za nas. Debatu smo blagovremeno oglasili te nam je mnogo gledalaca dostavilo svoja pitanja. IREX nam je bio od velike pomoći. Postavili smo ista pitanja svim kandidatima i dali im jednako vrijeme da odgovore. To je bilo novo iskustvo za sve nas”.

Ista vrsta debate organizovana je u 8 lokalnih privatnih tv stanica na sjevernom i južnom dijelu zemlje. Ove serije debata organizovane su uz podršku dvije strane organizacije: IREX Promedia iz Sjedinjenih država i IOM (Međunarodna organizacija za migracije). Njihov cilj nije bio samo izbalansirana izborna kampanja, nego takođe i podrška lokalnim medijima u zemlji. Lokalne tv stanice uglavnom nemaju tehničke kapacitete za adekvatno emitovanje i većina od onoga što emituju predstavljaju programi stranih stanica ili javne televizije. Njihova domaća produkcija sastoji se od 2-3 bloka vijesti dnevno. Tako da je za njih ovo bio novi izazov sa kojim su se suočili.

Javna Televizija Albanije je takođe organizovala tv debate. 12 takvih debata je organizovano sa kandidatima za glavne opštine. Debate je pratio široki auditorijum, pošto Albanska radio-televizija pokriva svojim signalom cijelu zemlju. U produkciji takvih debata

Albanska RTV nije se suočila sa tehničkim izazovima već samo sa drugačijim načinom prezentacije izborne kampanje na malom ekranu. Čak i za nju koja emituje već 40 godina ovo je bio prvi put da prikazuje televizijsku debatu između različitih kandidata. Debate su u prosjeku trajale po sat i po, ali bilo je i debata, kao na primjer za opštinu Tirana, koje su trajale i po više od 3 sata. Za razliku od onih emitovanih na lokalnim privatnim tv stanicama, one na Albanskoj radio televiziji imale su moderatora i grupu različitih novinara koji su postavljali pitanja. Vrijeme za odgovore bilo je identično za sve kandidate. “Imamo ih snimljene na kaseti” – rekao je jedan od novinara nakon debate, - tako da lako možemo tražiti da ispune svoja obećanja.” “To je jedna od prednosti ovakvih debata. One su natjerale političare da govore mnogo konkretnije pošto bi u protivnom samo gubili svoje vrijeme, kao i vrijeme posmatrača, odnosno glasača” – rekao je drugi novinar.

TV debate su bile samo jedan dio onoga što su elektronski mediji pokrivali u okviru izborne kampanje. Veliki dio onoga čime su ispunjavali svoj program su blokovi vijesti. Asocijacija za demokratsku kulturu (ADC) napravila je istraživanje 3 glavna bloka vijesti glavnih privatnih TV stanica i javne televizije. To je urađeno četiri sedmice prije izbora. Unutar blokova vijesti, pokriće izborne kampanje činilo je 50-60% od ukupnog vremena emitovanja vijesti. Manje od toga (oko 30 %) imala je Klan TV unutar svojih vijesti. Pored pokrića izborne kampanje, dosta vremena u vijestima dato je drugim političkim i vladinim aktivnostima. To je takođe zauzelo 10-15% vremena. Zbog svega toga trpile su vijesti o ekonomskoj i socijalnoj problematici koje su iznosile svega od 0% do maksimum 5%.

Ove podatke koje je zabilježila ADC koristile su OSCE misija u Tirani i ODIHR (Ured za demokratske institucije i ljudska prava) koji su takođe izvještavali o medijima. Oni su izjavili: “... Dok je javna TV popravila svoje predstavljanje u smislu fer pokrivanja u toku kampanje, privatni mediji posvetili su većinu svog vremena dvjema glavnim političkim partijama. Generalno, u visoko polarizovanoj političkoj klimi, mediji su malim partijama posvetili jako malo pažnje”. Dalje komentarišući način pokrivanja, rečeno je: “...Mediji često prenaplaćavaju jezik mržnje koji glavni lideri koriste u toku kampanje. To je naročito slučaj sa stranačkom štampom u kojima je kvalitet ponuđenih informacija često jadan i iskrivljen”.

Premda će biti mnogo izbornih zona koje će (drugi krug) ući u trku sljedeće sedmice, visoka temperatura izborne kampanje se snižava. Međutim, jedna druga kampanja je pred vratima privatnih rtv stanica koje su u procesu dobijanja dozvola. 18. oktobra, biće sljedeća verifikacija dokumantacije za sve elektronske medije koji su zatražili dozvolu za emitovanje. Da li će način na koji je pokrivena izborna kampanja uticati na proces izdavanja dozvola? “Objektivnost pokrivanja izborne kampanje i objektivnost u ukupnom programu je jedan od zahtjeva zakonskih i evaluacionih kriterija”- rekao je Albert Minga, izvršni predsjedavajući NCRT (Nacionalnog vijeća radio televizije) - “ali nije jedini kao ni najvažniji zahtjev. Mi vidimo proces izdavanja dozvola, ne kao operaciju nad elektronskim medijima, već kao osmatrački proces, dakle proces koji će TV stanice učiniti mnogo profesionalnijim.”

Bilo kako bilo, elektronski mediji će osjetiti koja će kampanja biti vrelija za njih – izborna ili pak kampanja za izdavanje dozvola. (Diana Kalaja- Albanski medijski institut –AMI, Tirana)

V i j e s t i

IMC gasi Bošnjačku televiziju

(SAFAX-Sarajevo) Zahtjev za izdavanje dugoročne dozvole za emitovanje programa Bošnjačke radio-televizije Internacional (BRT Int.) odbila je Nezavisna komisija za medije (IMC) i nakon žalbe na prvobitnu odluku donesenu 18. avgusta. IMC je zvanično zatražio od Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo pomoć u vezi sa provođenjem odluke. Prema riječima Zinaide Babović, portparola IMC-a, u toku procesa pregleda zahtjeva BRT Int. nađeno je

da ta televizija ne ispunjava uslove potrebne za izdavanje dugoročne dozvole za emitovanje programa. Ti uslovi se prvenstveno odnose na netransparentno finansiranje, kao i činjenicu da se televizija htjela registrovati kao privatna, a IMC je ustanovio da ima javni karakter.

BRT Int. je na sjednici Upravnog odbora odlučila da se emitovanje programa ipak nastavi, a kao razlog je navedeno da bi gašenjem televizije direktno bila ugrožena egzistencija 60 zaposlenih radnika. Na press konferenciji održanoj ovim povodom Džemaludin Latić, predsjednik upravnog odbora Bošnjačke televizije izjavio je sljedeće: "Ukoliko se IMC nastavi ovako ponašati, pozvaću milijardu muslimana i demokratski zapad da osude ovakvo ponašanje". Latić je takođe izrazio uvjerenje da se iza svega kriju politički motivi, jer IMC-u smeta muslimanski karakter ovog medija. IMC-u je ovo energično demantovao. Savez novinara BiH je takođe uputio protest u znak solidarnosti sa kolegama sa BRT Int.

Na sjednici kantonalne vlade 10. oktobra, zaključeno je da će MUP Sarajevskog kantona asistirati prilikom provođenja odluke IMC-a o «gašenju» Bošnjačke televizije. Međutim, nije rečeno kada će odluka biti sprovedena. Čeka se inicijativa IMC-a, koji je najdirektnije zadužen za sprovođenje svoje odluke.

Poginuo dopisnik Bete

(BiH Press – Sarajevo) Drugog oktobra je u teškoj saobraćajnoj nesreći na regionalnom putu Prnjavor-Doboj (BiH/Republika Srpska) nastradao Mirko Srdić, dopisnik beogradske agencije Beta. Tragedija se dogodila kada je došlo do sudara vozila "audi 80" kojim je upravljao Srdić i "renoa 18" u kom se nalazio Milivoje Randić iz Doboja, koji je ovom prilikom teško povrijeđen, ali je van životne opasnosti.

Potvrđen glavni i odgovorni urednik "Oslobođenja"

("Oslobođenje" – Sarajevo) Po odluci Nadzornog odbora dioničarskog društva "Oslobođenje" na mjesto glavnog i odgovornog urednika postavljen je Mirko Šagolj. Prije postavljanja na novu funkciju Šagolj je obavljao dužnosti urednika unutrašnjopolitičke i spoljnopolitičke rubrike, bio je zamjenik glavnog i odgovornog urednika lista i glavni urednik izdanja za inostranstvo, kao i zamjenik predsjednika Poslovnog odbora NIŠRO "Oslobođenje". Od 1999. godine Šagolj je obavljao funkciju V.D. glavnog urednika.

Pet godina rada "Dnevnog avaza"

("Dnevni avaz" – Sarajevo) Sarajevski list "Dnevni avaz" 1. oktobra je obilježio petu godišnjicu rada. Ovim povodom održana je i sjednica Redakcijskog kolegija na kojoj su po tradiciji izabrani najbolji novinari i saradnici ovog lista. Za novinara godine izabran je Adi Hadžiarapović, koji je u novinarskom radu proteklih godina najviše bio fokusiran na praćenje rada Vlade i Parlamenta Federacije BiH. Benjamin Nizić je proglašen za fotoreportera godine, dok je kao najbolji saradnik izabran Alen Bajramović iz Goražda. Specijalna nagrada za najboljeg mladog novinara dodijeljena je Elvedini Helać.

Svjetski kongres novinara Sarajevo 2000

(SAFAX – Sarajevo) U Sarajevu je od 28. septembra do 2. oktobra održan Svjetski kongres novinara. Predsjednik Međunarodnog foruma za komunikacije William Porter, inače predsjedavajući Kongresa, je kao razlog dolaska svjetskih novinara naveo podršku slobodnim medijima u BiH i regionu. Kongresu je prisustvovalo oko 180 novinara, predstavnika oko 60 medijskih kuća iz 18 zemalja. Kongres je održan u suradnji sa Nezavisnom unijom novinara BiH, Novosti o medijima, br 69 serija I

Međunarodnom federacijom novinara, Svjetskom asocijacijom listova, Evropskim novinarskim centrom, Asocijacijom novinara Poljske te Društvom profesionalnih novinara i Komitetom novinarskih koncerna SAD-a. Bila je to prilika da se domaći medijski djelatnici susretnu sa nekoliko impresivnih novinarskih imena i čuju njihova iskustva iz oblasti edukacije novinara, medijskih tehnologija i zaštite novinarskih prava. Studenti Škole novinarstva Media plana bili su specijalni gosti Kongresa.

Na kraju Kongresa, usvojena je specijalna izjava, koju “Novosti o medijima” objavljuju u vidu dodatka ovom broju.

Servis o manjinama

(SAFAX – Sarajevo, Split) Novinske agencije STINA iz Splita i SAFAX iz Sarajeva 11. oktobra počele su sa objavljivanjem sedmičnog servisa o manjinskim pravima i međuetničkoj toleranciji. Projekat kroz seriju tekstova i intervjuja nastoji da informiše medije u Hrvatskoj i BiH, kao i organizacije za zaštitu ljudskih prava u dvije zemlje, o gorućoj problematici manjinskih prava, koja su do sada bila simplificirana i često na margini društvenih zbivanja.

Istovremeno, u petnaestodnevnom intervalima, lokalnim radio stanicama u BiH i Hrvatskoj će biti distribuirane i radio emisije na temu manjinskih prava, koje će producirati dvije partnerske agencije. Projekat je nastao kao rezultat veoma dobre dosadašnje saradnje dvije agencije, a u okviru komunikacijske mreže “Medijske inicijative”.

Servis je dostupan na Internet stranci www.mediaplan.ba

Osloboden Filipović

(BETA – Beograd) Vrhovni vojni sud u Beogradu ukinuo je 10. oktobra prvostepenu presudu kraljevačkom novinaru Miroslavu Filipoviću i odredio momentalno ukidanje njegovog pritvora, u kojem se nalazi od početka maja ove godine.

U obrazloženju te odluke suda navedeno je da je prvostepena presuda Vojnog suda u Nišu, kojom je Filipović osuđen na sedam godina zatvora zbog špijunaže i širenja lažnih vesti, ukinuta zbog bitnih povreda krivičnog postupka.

Filipović, dopisnik beogradskog dnevnika “Danas” i agencije France Press iz Kraljeva, istog dana je pušten iz niškog vojnog zatvora.

Sudsko vijeće Vrhovnog vojnog suda, kojim je predsjedavao pukovnik Milan Ranić, vratilo je prvostepenu presudu niskom sudu na ponovno razmatranje, sa pravnim shvatanjem o bitnim povredama krivičnog postupka.. Filipovićev advokat Zoran Ateljević izjavio je agenciji Beta da se te povrede postupka odnose na navode u prvostepenoj presudi koji sadrže radnje koje njegov klijent nije učinio - špijunažu i širenje lažnih vijesti. Ateljević je rekao i da je presuda niškog Vojnog suda bila protivriječna sama sebi, s obzirom na to da je istovremeno izrečena za odavanje vojnih tajni i širenje lažnih vijesti, odnosno neistina.

I s p r a v k e

U prošlom broju “Novosti o medijima” u rubrici «Vijesti» potkrala se jedna materijalna i jedna štamparska greška. Napisali smo da je Marija Topić Crnoja postavljena za urednika informativnog programa TV BiH, umjesto Federalne TV. Takođe, prilikom navođenja imena predsjedavajućeg Vijeća za štampu umjesto - Lord John Wakeham – pogrešno smo napisali Lord John Walkeham. Na zahtjev gospođe Topić Crnoja i IMC-a, izvinjamo se zbog ovih grešaka.

Poštovani čitaoci,

Upravo ste pročitali posljednji broj 'Novosti o medijima' koje su Vas obavještavale o zbivanjima na medijskoj sceni u Bosni i Hercegovini i šire od početka 1998. godine. Izmijenjene okolnosti, narastajuća regionalna povezanost i sve obimniji angažman međunarodne zajednice na cijelom prostoru regiona jugoistočne Evrope tražile su od nas da 'Novosti o medijima' transformišemo u obimniji časopis regionalnog karaktera. Zato smo se odlučili na pokretanje žurnala o medijima u jugoistočnoj Evropi - 'Media Online', u saradnji sa našim partnerima iz regionalne mreže 'Medijske inicijative'.

Slično 'Novostima o medijima', 'Media Online' je namijenjen medijskim profesionalcima, stručnjacima i istraživačima. Sastojaće se od tri segmenta: vijesti, kraćih informativno-analitičkih tekstova i obimnih istraživačko-analitičkih radova. Tekstovi će se baviti medijskom situacijom u regionu, najnovijim svjetskim medijskim trendovima, profesionalizacijom i transformacijom medija. 'Media Online' će tako funkcionisati kao forum za razmjenu informacija, iskustava i saznanja iz oblasti medija i komunikacija. Cilj nam je potpomoći razvoj medija u regionu, kao i cjelokupni proces tranzicije u jugoistočnoj Evropi. Pri produkciji tekstova, oslanjaćemo se na razvijenu mrežu naših dopisnika u regionu, odnosno u slijedećim zemljama: Sloveniji, Hrvatskoj, Jugoslaviji (Srbija, Crna Gora, Kosovo), Makedoniji, Albaniji, Bugarskoj i Rumuniji.

'Media Online' će biti dostupan isključivo na internetu i to od 26. oktobra 2000. na web situ www.mediaonline.ba. Odlučili smo se na online novinarstvo kako bismo mogli doprijeti do svih koji su zainteresovani za ovaj region – a takvih je sve više iz dana u dan. Takav format nam omogućuje da budemo maksimalno aktuelni kroz svakodnevno ažuriranje naše informativne rubrike, te da održavamo svima dostupnu online arhivu tekstova i vijesti. Što je još bitnije, internet će nam osigurati brzu i efikasnu komunikaciju sa Vama, našim čitaocima, uspostavljajući jednu interaktivnu spregu između nas i Vas. 26. oktobar tako postaje prekretnica u bosanskohercegovačkom novinarstvu – po prvi put, čitaoci će dobiti priliku da aktivno sudjeluju u uređivanju jednog časopisa.

Media plan i agencija SAFAX zahvaljuju se svim donatorima koji su do sada pomagali izlaženje "Novosti o medijima" – Otvorenom društvu BiH, Westminster Foundation for Democracy, London i francuskoj vladi, kao i našim pretplatnicima iz internacionalnih organizacija. Zahvaljujući svima njima servis su mogli besplatno da dobijaju novinari i mediji iz Bosne i Hercegovine.

Hvala Vam što ste bili s nama i nadamo se da ćete čitati i naš novi žurnal 'Media Online'.

Zoran Udovičić

Glavni i odgovorni urednik

Savjet Media plan Instituta:

Prof. dr. Muhamed Nuhić, Hamza Bakšić (Sarajevo); Perica Vučinić (Banja Luka); mr. Lenart Šetinc (Ljubljana); prof. dr. Mario Plenković (Zagreb); mr. Louis de la Ronciere (Paris); mr. Aleksandar Todorović (Montreux); prof. dr. Slavo Kukić (Mostar); prof. dr. Miroljub Radojković (Beograd).

Na Svjetskom kongresu novinara, koji se održavao u Sarajevu od 29. septembra do 02. oktobra 2000. godine u organizaciji Međunarodnog komunikacijskog foruma, 'Obaveza iz Sarajeva' je u ovom obliku distribuisana svim prisutnim novinarima. Namjera je bila da se novinari potpisom obavežu na poštovanje principa navedenih u ovom dokumentu.

Obaveza iz Sarajeva

(Svjetski kongres novinara, 29. 09. - 2. 10. 2000, godine, Sarajevo, Bosna i Hercegovina)

Mi, žene i muškarci u medijima, profesionalci svih nivoa - od izdavača i producenata do izvještaca i studenata novinarstva, ljudi iz štampanih medija, sa televizije i radija, izdavaštva knjiga, iz kina i teatra, reklame i odnosa s javnošću, muzike i scenskih i stvaralačkih umjetnosti - sastajemo se ovdje, u ranjenom, historijskom i prelijepom gradu Sarajevu, i izražavamo poštovanje i počast milionima, čovječanstvu koje informiramo, zabavljamo i obrazujemo.

Iza sebe uskoro ostavljamo stoljeće briljantnih uspjeha, ali i krvoprolića, nevjerovatnog tehnološkog napretka, ali i strašne ljudske patnje, mobilnosti i izolacije, iscjeljenja i mržnje. Stoljeće u kojem je takozvani napredni i civilizirani evropski kontinent izrodio dva svjetska rata. Stoljeće u kojem smo rascijepili atom, ali i podijelili porodice, zajednice i nacije. Stoljeće koje se završilo sa tridesetak neriješenih velikih sukoba.

Slažemo se da mi u medijima, iako su nam talenat i tehnologija omogućili da dopremo u život skoro svake osobe na svijetu, nismo bili u stanju da stvorimo klimu u kakvoj bi se riješili problemi, izmirile sukobljene grupe i interesi, i uspostavili mir i pravda.

Sad kad smo pred novim stoljećem, mnogi od nas, uz nadu da ovim tumačimo stavove i osjećanja ogromne većine naših kolega, žele stvoriti obavezu.

Izvjestavaćemo vas najbolje što možemo, jasno i iskreno, nezavisna uma, o onome što se zaista dešava u svijetu na nivou pojedinca, porodice, zajednice, nacije i regiona. Predstavićemo činjenice i objasnićemo činjenice. Neki od nas će se truditi da daju obrazloženje. Uspijemo li u tome, mislimo da ćete vi, narod, biti u mogućnosti da donosite ispravne odluke, da birate i imenujete najbolje vođe, i da gradite fer, pravedno i saosjećajno društvo.

Tragamo i tragaćemo za svijetom u kojem je svakome dovoljno stalo i u kojem svako dovoljno dijeli s drugim, tako da svi imaju dovoljno; svijetom u kojem bi bili rad i bogatstvo svijeta dostupni svima, a da nisu zasnovani na izrabljivanju bilo koga.

Daćemo umjetnost i zabavu koje inspiriraju i daju nadu i osjećaj usmjerenosti cijelom čovječanstvu. Radićemo da uzdignemo, nikad da unizimo. Ponudićemo izazov našim političarima, da rade za narednu generaciju, a ne za naredne izbore, ohrabrićemo naše diplomate da postižu sporazume koji su učinkoviti i u srcima ljudi, i na papiru; i stimuliraćemo naše poslovne, industrijske i radničke vođe da pravično i jednakopravno odgovore na materijalne potrebe čovječanstva.

Radićemo i kako bismo obrazovali, kroz sva sredstva komunikacija, generacije koje će kompetentno i vizionarski moći da se suoče sa izazovima svog doba.

Stapaćemo slobodu s odgovornošću, talenat sa skromnošću, počast sa službom, lagodnost sa žrtvom, i brigu sa hrabrošću. Jasno nam je da promjena u društvu počinje promjenom u nama samima.

Obavezujemo se da primijenimo i svojim načinom života pokažemo vrijednosti koje očekujemo, a često i tražimo od drugih. Suprotstavićemo se licemjerju, ugnjetavanju, izrabljivanju i zlu, prvo svojom jasnošću i ispravnošću, a zatim i sredstvima kojima dopiremo do čovjeka. Ne

možemo biti savršeni, ali ćemo se truditi da govorimo istinu, bez trikova, sebične ambicije, izopačenog ponašanja i obmane.

Nećemo pokleknuti u pokušajima sve dok svaka puška ne utihne, dok se svaka nepravda ne ispravi, i dok svako ljudsko biće ne bude moglo živjeti životom koji ima svrhu i ispunjenje životom dostojnim čovjeka.

Ovim činom na sebe preuzimamo sve ove obaveze koje proizilaze iz ovog akta.

Neka nam uzvišene težnje, koje su u svima nama, bile one duhovne ili moralne, omoguće da sve obaveze ispunimo.

Svojeručni potpis:

Ime i prezime: _____

Zvanje: _____

Medij: _____

(molimo pišite štampanim slovima)